

1.

Talíř se jí vysmekl z ruky a vrazil do skleničky. Převrátila se a mléko na plastovém ubruse vytvořilo bílý květ.

A to máme tak málo mléka, proběhlo jí hlavou. Rychle skleničku zvedla a mléko utřela kuchyňským hadříkem.

„Kdy přijde tatínek?“

Obešla stůl. Justus se opíral o rám dveří.

„Nevím,“ odpověděla a odhodila hadřík do dřezu.

„Co budeme mít k jídlu?“

V ruce držel knížku s ukazovákem vloženým tam, kde přestal číst. Chtěla se ho zeptat, co to čte, ale najednou ji něco napadlo a popošla k oknu.

„Guláš,“ odpověděla nepřítomně. Hleděla na parkoviště. Začalo znovu sněžit.

Možná sehnal práci. Mluvil přece s Mickem. Určitě potřebuje lidi na úklid sněhu. Sněžilo každý den. A výšek se nebál.

Berit se usmála při vzpomínce, jak se vyšplhal po okapové rýně na její balkon. Bylo to sice jen do prvního patra, ale stejně. Zlomil by si vaz, kdyby spadl. Jako jeho otec, pomyslela si a úsměv jí pohasl.

Strašně se tenkrát rozčilila, ale on se jen smál. Sevřel ji do náruče a objímal takovou silou, že by člověk vůbec nevěřil, že je jí jeho štíhlé tělo schopno.

Později – trochu polichocně – tu historku občas vypravovala. Byla to jejich první společná vzpomínka.

Odklizení sněhu. Parkovištěm projel malý traktor a nahnul ještě více sněhu na už i tak zasypané keře na okraji. Byl to Harry. Poznala ho podle červené čepice, která zářila z kabiny.

Harry občas zaměstnával Justuse. Poskytl mu práci na léto, když ostatní nic nesehnali. Sekal trávu, sbíral odpadky, plel záhony. Justus brblal, ale když dostal první výplatu, byl na ni nesmírně hrdý.

Berit traktor sledovala pohledem. Shrnoval sních, který padal nepřetržitě. Majáček na střeše oranžově svítil a házel světelné odlesky na okolní plochu. Na dům i parkoviště začala padat tma. Harry pokračoval. Kolik hodin už za poslední den odpracoval? „Vydělám si na Kanárské ostrovy,“ žertoval, když se potkali před domem. Opřel se o lopatu a ptal se, jak se daří Justusovi. To dělal vždycky.

Otočila se do kuchyně, aby chlapci pozdrav vyřídila, ale Justus už u dveří nestál.

„Co děláš?“ zavolala na něho do bytu.

„Nic,“ odpověděl.

Berit bylo jasné, že sedí u počítače. Od srpna, kdy John domů přivlekl ty krabice, býval Justus hned od návratu ze školy přilepený u monitoru. „To je jasné, že kluk musí mít počítač, jinak by byl úplně mimo,“ vysvětloval John, když namítla, že je to velký luxus.

„Co stál?“

„Dostal jsem ho levně,“ řekl tehdy, a když viděl její vyčítavý pohled, rychle vytáhl účtenku z *El-Gigantu*.

Rozhlédla se po kuchyni, co má ještě udělat, ale všechno už bylo na večeri připravené. Vrátila se k oknu. Řekl, že se vrátí kolem čtvrté. Teď bylo skoro šest. Obvykle zavolal, když měl zpoždění. To se nejvíce stávalo, když pracoval v dílně a měl hodně přesčasů. Nebyl rád, když musel pracovat dlouho do večera, ale Sagge se uměl zeptat tak, že se nikdo neodvážil něco namítnout. Znělo to, jako by firma stála a padala právě s touto zakázkou.

Poté, co dostal výpověď, zamkl. John toho vlastně nikdy moc nenamluvil, na povídání tu byla Berit, ale po Saggeho rozhodnutí byl ještě málomluvnější.

Obrátilo se to až na podzim. Berit byla přesvědčená, že to souviselo s rybičkami. Pořídil si akvárium, o němž tolik let mluvil.

Potřeboval se akváriem zaměstnávat. Několik týdnů v září se s ním opravdu nadřel. Harry mu ho pak pomohl dát na místo a Gunilla se zúčastnila jeho zasvěcení. Berit to připadalo směšné, křtít akvárium, ale oslava byla moc pěkná.

Stellan, nejbližší soused, se přišel podívat, stejně jako Johnova matka, a Lennart byl střízlivý a veselý. Stellan, který normálně býval hodně nesmělý, jí položil paži kolem ramen a šeptal jí něco o tom, jak moc jí to sluší. John se jen usmíval. Od Stellana mu žádné nebezpečí nehrozilo. Jinak býval John na takové věci hodně citlivý, hlavně když něco vypil.

Harry byl na parkovišti hotový. Výstražné světlo házelo nové kaskády na chodníček k prádelně a společenské místnosti pro okolní domy.

Uklízení sněhu. Dříve měla Berit jen nejasnou představu, co to vlastně znamená. Musí člověk šplhat i na střechu jako kdysi? Pamatovala si z dětství na chlapy v kožiších s velkými lopatami a klubky silných lan přes ramena. Dokonce si dokázala vybavit varovná upozornění, která umístili na dvoře a na ulici.

Možná se John zastavil u Lennarta? Říkal mu „bratr Tuck“. Neslyšela to ráda. Připomínalo to staré zlé časy, kdy Lennart překypoval velkohubostí a John zaraženě mlčel.

Berit bylo teprve šestnáct, když se všichni tři seznámili. Nejdřív se setkala s Johnem, ale krátce nato i s Lennartem. Oba bratři byli téměř nerozluční. Lennart měl tmavé vlasy, chvíli neposeděl, stále sebou nervózně škubal a žvanil. John byl plavý, s úzkými rty a jemnými způsoby, které Berit od prvního okamžiku přitahovaly. Jizva přes levé oko tvořila podivný kontrast se světlou pleť trochu žensky jemného obličeje. Byla to památka na bouračku na mopedu, řídil pochopitelně Lennart.

Berit nemohla uvěřit, že to jsou rodní bratři. Oba tak rozdílní, vzhledem i chováním. Skutečně se na to jednou zeptala jejich matky Ainy, ale ta se jen pousmála a něco odsekla.

Zanedlouho Berit pochopila, že si bratři svou obživu neopatřují vždycky počestným způsobem. Pravda, John pracoval v dílně, ale měla pocit, že to dělá jen kvůli tomu, aby zachoval zdání, a patrně také kvůli otci Albinovi.

John měl sklony ke kriminalitě. Ne proto, že by byl zlý nebo lakotný. Spíš jako by mu konvenční způsob života nestačil. Stejně to vnímalo mnoho mladých lidí v jeho okolí. Navenek vypadali spořádaně, ale večer a v noci se ve východní části Uppsaly chovali jako dobytek. Kradli, brali ženám kabelky, odjížděli s cizími mopedy a auty, vykrádali sklepy nebo vytloukali výkladní skříně.

Několik jich tvořilo pevné jádro party a tam patřili John i Lennart, zatímco ostatní přicházeli a odcházeli, většina za půl roku nebo za rok zmizela.

Někteří chodili na Bolandskou učňovskou školu, aby se vyučili malíři, betonáři, automechaniky nebo dalším profesím, které se nabízely začátkem sedmdesátých let. Nikdo z nich nešel na gymnázium, neměli ani chuť, ani dostatečný prospěch. Hodně z nich začalo pracovat hned po ukončení základní školy.

Většinou bydleli doma u rodičů, kteří neměli dost silnou autoritu, aby zabránili svým synům holdovat alkoholu a drogám, krást a jezdit autem bez řidičského průkazu. Měli dost svých vlastních starostí a většinou jen bezmocně přijímali, co jim život naděloval. Při kontaktech se sociálkou, psychologu a dalšími odborníky, kteří chtěli napravit svět, se chovali rozpačitě, nevěděli co říct, styděli se.

John začal v dílnách, učil se na svářeče. Postupně si získal pověst šikovného řemeslníka. Byl pečlivý a jeho práci oceňovali, ne snad Sagge, ale tři jeho spoluzaměstnanci.

Jednou se Berit zmínil: „Nebýt jich, na všechno bych se vykašlal.“

Teprve když začal pravidelně pracovat, dostal se dál od ulice a od party. Měl práci, ocenění, slušný plat, a především se poznal s Berit.

Lennart rozvážel potraviny na mopedu a po večerech hrál kulečnick v hale v Sivii. John chodil s ním. Byl šikovnější, ale to Lennarta netrápilo, protože nejčastěji stejně skončil u hracích automatů o patro níže.

Právě tam se Berit s oběma poznala. Přišla tam spolu s Annou-Lenou – byla zamilovaná do jednoho kluka, který tam hrál.

John jí okamžitě učaroval. Točil se kolem kulečnickového stolu s tágem v ruce a hrál se soustředěností, kterou Berit obdivovala. Moc nemluvil.

Měl štíhlé ruce. Sledovala jeho hbité prsty na zeleném suknu, pohled upřený na tágo, soustředěný a vážný. To se jí moc líbilo. A také jeho řasy a výraz. Intenzivní pohled.

Nechápala, proč si vzpomněla právě na kulečnick. Už hodně let tam nebyla. Asi jí to připomnělo to jméno Tuck. Bratr Tuck. Nejspíš je John u něho. Možná by mu mohla zavolat. Určitě s bratrem pijí. Občas měl pocit, že si musí s Lennartem pořádně užít. V poslední době se to moc často nestávalo, ale pokud se rozhodl, nic mu v tom nemohlo zabránit. Ani Justus.

Chlapec mu rozuměl, znal otce skrz naskrz a nikdy moc neprotestoval. To jen jednou, to bylo Justusovi asi dvanáct, kdy se John nechal přesvědčit a vrátil se domů. Justus tehdy sám zavolal Lennartovi a chtěl s Johnem mluvit. Berit neslyšela, co mu řekl, protože se s telefonem zavřel na záchodě. John se během půl hodiny vrátil, i když se trochu potácel.

Jako by ho ty občasné večery a noci vracely do bývalého života. Právě to společné opíjení oba bratry drželo při sobě.

O čem spolu mluvili, to Berit nevěděla. O starých časech, o mládí v Almtuně?

Neměli toho jinak moc společného. Spojovala je jen jejich minulost. Berit občas cítila něco podobného žárlivosti, když se uchýlili do tohoto svého světa, který skoro neznala. Johnovo a Lennartovo rané dětství zřejmě bylo jediné období, kdy se cítili opravdu šťastní. Dokonce i Lennart při takových příležitostech trochu zjihl, přestože jinak býval hodně nabručený.

Berit stála mimo. Její život s Johnem se nepočítal. Začala s ním žít teprve tehdy, když se všechno změnilo a jeho dětství definitivně skončilo. Nepatřila do těch zářivých šťastných let, na které se dalo nostalgicky vzpomínat.

„Kdy přijde táta?“

„Asi už brzo,“ odpověděla. Byla ráda, že je Justus ve svém pokoji. „Nejspíš odklízí sníh. To je neuvěřitelné, co ho už napadalo.“

Chlapec se odmlčel. Čekala, že se ještě na něco zeptá. Přála si slyšet jeho hlas, ale bylo už ticho. Co dělá? O čem uvažuje? Kdyby se odvážila, zašla by za ním, ale cítila se líp v přítmí kuchyně. Žádné světlo, žádné rychlé pohyby na monitoru, žádné Justusovy tázavé pohledy.

„Možná bys mohl jít pomoci Harrymu,“ zavolala na něho. „Něco by sis vydělal.“

Žádná reakce.

„Pomoc by se mu určitě hodila.“

„Na jeho sníh kašlu.“ Justus se objevil ve dveřích.

„Ten ale není jen jeho,“ namítna tiše Berit.

Chlapec se ušklíbl a natáhl se po vypínači.

„Ne, nesviť,“ vykřikla, ale hned toho zalitovala. „Je to příjemnější, když je trochu šero. Můžu zapálit pár svíček.“

Cítila od dveří jeho pohled.

„Mohl by sis vydělat trochu peněz,“ řekla znovu.

„Žádné nepotřebuju. Ostatně táta peníze má.“

„To ano, ale ne tolik. Přece jsi říkal, že by sis chtěl koupit fotoaparát.“

Justus se na ni mračil. Viděla snad v jeho očích triumf?

„Myslím si, že by ses ho měl v každém případě zeptat,“ pokračovala.

„Nech toho,“ odbyl ji, otočil se a zamířil zpět do svého pokoje.

Slyšela, jak za sebou práskl dveřmi a jak postel zapraskala, když na ni skočil. Šla znovu k oknu. Harry s traktůrkem už zmizel. V protějším domě se ve většině oken svítilo. Viděla, jak se rodiny sesedají kolem stolu. V několika oknech zahlédla modré světlo televize.

Mezi garážemi se mihl nějaký stín a ona málem vykřikla radostí, ale u kontejneru na odpadky se nikdo neobjevil. Zdálo se jí to jen, nebo kam ten stín zmizel? Když člověk procházel mezi garážemi, musel vyjít právě u kontejneru, ale tam se nikdo nevynořil. John nikde. Berit zírала do tmy. Znovu cosi zahlédla. Na krátký okamžik se tam někdo mihl. Muž v zeleném. John to ale nebyl.

Kdo to tedy je? A co dělá za kontejnerem? Pak ji napadlo, že je to možná Harryho bratr, který mu při odklizení sněhu často pomáhá. Krátké ulehčení se změnilo v pocit osamělosti.

Brambory byly dosud teplé. Zapnula plotýnku s gulášem na nejnižší teplotu. John už určitě brzy přijde, namlouvala si a položila dlaně na kastrol.

V půl osmé zavolala Lennartovi. Telefon zvedl po pátém zazvonění a působil střízlivě. O Johnovi už několik dní neslyšel.

„Jistě se brzy objeví,“ poznamenal lehce, ale v jeho hlase zaslechla neklid. Jako by ho viděla před sebou.

„Obvolám chlapy,“ řekl potom. „Určitě si s někým dal pár piv.“ Jeho přezíravost ji rozzuřila: pár piv. Vztekla zavěsila.

Zavolala Johnově matce, ale neřekla jí, že na něho už několik hodin čeká. Doufala, že k ní náhodou zašel a zdržel se. Chvíli si jen tak povídaly. Berit neklidně popocházela po bytě.

Ve čtvrt na devět zavolal Lennart. „Proč jsi mi to předtím položila?“ začal. Slyšela, že pár piv už má v sobě.

„Kde může být?“ vyhrkla zoufale.

Ze svého pokoje přišel Justus. „Mám hlad,“ řekl. Naznačila mu, aby počkal, a ukončila hovor s Lennartem.

„Ty netušíš, kde by otec mohl být?“ zeptala se.

„Ne, ale určitě brzo přijde,“ odpověděl.

Berit se rozplakala.

„Maminko, přece zase přijde!“

„Ano, snad ano,“ pokusila se usmát, ale byla to spíš jen grimasa. „Jsem jen naštvaná, když se neohlásí. Brambory už nestojí za nic.“

„Ale stejně se můžeme najíst, ne?“

Najednou se jí zmocnil nepříjemný pocit. Způsobila to Justusova slova, která si vyložila jako jakýsi druh nelojalnosti, nebo tušení, že se něco strašného stalo?

Sedli si ke kuchyňskému stolu. Harry znovu vyjel na dvůr s traktorem a Berit už se chystala podotknout, že by mu Justus mohl jít pomoci, ale zmlkla, když viděla, jak se tváří.

Brambory stačily okorat a maso bylo sice měkké, ale jen vlažné. Justus mlčky sklidil ze stolu. Sledovala jeho mechanické pohyby. O dvě čísla větší džínsy mu visely kolem hubených nohou a téměř neznatelného zadku. Během podzimu postupně měnil styl oblékání i hudby. Od příjemného anglického popu, který se jí často docela líbil, k hlučnému agresivnímu rapu. Styl oblečení se mu připodobnil.

Pohlédla na hodiny. Devět. Teď už je jasné, že se John opravdu někde zdržel. Hodně.

2.

Pozoroval řidičku autobusu. Jela velice trhaně. Skoro se přilepila na vůz před sebou, příliš rychle startovala a pak musela silně brzdit. „Ženský,“ mumlal si nespokojeně.

Autobus byl z poloviny plný. Před ním seděl cizinec. Jistě Íránec nebo Kurd. Někdy mu připadalo, že polovinu města obývají černé huby. O tři místa vpředu seděla Gunilla. Usmál se pro sebe, když zahlédl její krk. Kdysi patřila k nejkrásnějším děvčatům, mívala dlouhé zvlněné plavé vlasy a z pod ofiny jí hleděly zářící oči. Vypadala trochu jako čarodějny skřítek, hlavně když se smála. Teď se jí už vlasy neleskly.

Před kruhovým objezdem jel autobus příliš rychle a silné přibrzdění hodilo dopředu cestujícího, který stál u dveří. Taškou přes rameno uhodil Gunillu do hlavy a ona se otočila. Je si podobná, ale už to není ona, říkal si, když viděl její vyděšený a rozčilený pohled. Kolikrát ji takhle viděl – natočenou dozadu, obličej z profilu – často provokativně hodila pohledem přes rameno, ale na Vincenta se tak nikdy nepodívala. Sotva si ho všimla. Přehlížela ho.

Dělalo se mu špatně. Vystup už, ať se na tebe nemusím dívat. Íránec před ním měl vlasy plné lupů. Autobus se prodíral dál. Gunilla ztloustla. Hravost nahradila únava.

Vystup! Vincent Hahn jí zavrtával pohled do hlavy. Když autobus projel kolem místa, kde v jeho dětství míval Uno Lantz sběrnou starého železa, ale teď tam stály moderní kanceláře, dostal nápad. Asi hloupý, říkal si, ale zábavný.

Hlasitě se zasmál. Íránec se k němu otočil a usmál se. „Máš lupy,“ řekl Vincent.